

РЕШЕНИЕ

№ 4811

гр. София, 14.07.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, IX КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ,
в публично заседание на 07.07.2023 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Зорница Дойчинова

ЧЛЕНОВЕ: Диляна Николова

Геновева Йончева

при участието на секретаря Светла Гечева и при участието на прокурора Милен Ютеров, като разгледа дело номер **5397** по описа за **2023** година докладвано от съдия Геновева Йончева, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 – 228 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), във връзка с чл. 72, ал. 4 от Закона за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР).

Образувано е по касационна жалба от Т. М. З. - полицейски орган при ОСПС-СДВР, срещу Решение № 2115 от 04.05.2023 г., постановено по н.а.х.д. № 4059/2023 г. на СРС, 97 състав, с което е отменена негова Заповед за задържане на лице, рег. № 313зз-334/23.02.2023 г., издадена на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР за налагане на принудителна административна мярка „задържане за срок до 24 часа“ по отношение на С. К. Р..

В касационната жалба са изложени съображения за неправилност на обжалвания съдебен акт, поради несъответствието му с материалния закон. Акцентираща се, че компетентността на полицейския орган е упражнена в условията на оперативна самостоятелност. Твърди се, че заповедта съдържа фактическите и правни основания за задържането, които могат да бъдат изведени и от представената административна преписка, показващи наличието на данни, от които може да се предполага извършването на конкретно общественоопасно деяние. Позовава се на практика на ЕСПЧ (Решение по дело Р. and Р. v. В. № № 50027/2008 and 50781/2009), в която е застъпено становището, че за полицейският орган е достатъчно само предположение за извършено престъпление – данни, които биха убедили един безпристрастен

страничен наблюдател, че задържаният може да е извършил престъплението. Оспорва извода на съда за неизпълнено изискване за мотивиране на административния акт. Релевира и доводи за съответствие на заповедта с целта на закона и принципа на съразмерност. Моли за отмяна на решението. Допълнителни доводи излага в писмени бележки по съществото на спора. Претендира разноски във вид на юрисконсултско възнаграждение. Прави възражение за прекомерност на поисканото от ответната страна адвокатско възнаграждение.

Ответникът – С. К. Р., чрез процесуалния си представител адв. М., оспорва касационната жалба и моли решението на СРС да бъде потвърдено като правилно и законосъобразно.

Софийска градска прокуратура дава заключение за неоснователност на касационната жалба.

Административен съд София – град, IX касационен състав, след като се запозна с обжалваното решение и обсъди както наведените с касационната жалба основания, така и тези по чл. 218, ал. 2 АПК, намира за установено от фактическа страна следното:

Предмет на съдебна проверка пред СРС е Заповед за задържане на лице рег. № 313зз-334/23.02.2023 г., с която ответникът е разпоредил задържането за срок до 24 часа на С. К. Р.. Като основание за задържането са посочени разпоредбите на чл. 72, ал. 1, т. 1 /полицейските органи могат да задържат лице, за което има данни, че е извършило престъпление/ и чл. 216 НК /състав на престъплението противозаконно унищожаване или повреждане на чужда движима или недвижима вещ/. В заповедта не са попълнени реквизитите „фактически основания за издаване на заповедта. Издадена е на 23.02.2023 г., в 11:15 часа, като видно от отбелязването задържаният е освободен на 23.02.2023 г. в 16:20 часа. Заповедта е подписана от полицейския орган и задържаното лице.

За да отрече правомерността на упражнената от полицейския орган компетентност, съставът на СРС е установил въз основа на приобщените с административната преписка документи, вкл. свидетелските показания на разпитания в с.з. св. Н. А. К., че на 23.02.2023 г. към 09, 30ч. С. К. Р. се намирал до Паметника на съветската армия и в израз на несъгласие с руските действия в У. премахнал част от надписа на паметника, като по негово убеждение това бил паметник на престъпници и нямал място на територията на България. Тези негови действия били възприети от органите на реда, които установили самоличността му в последствие и по-късно, по телефона, бил помолен да се върне до паметника и да даде обяснения за действията си. Р. изпълнил дадените му указания и се явил на място в близост до паметника, като към 13, 00ч. бил качен в патрулен автомобил и откаран в сградата на 01 РУ-С., където бил задържан до около 17.00ч. на същия ден. Всичко това, случило се след завръщането на Р. в района на паметника и задържането му било наблюдавано от неговия приятел св. К., който дал подробни показания в тази насока.

При съдебната проверка въззивният съд е потвърдил валидността на издадената заповед за задържане, но е извел извод за нейната незаконосъобразност, изхождайки от същността и целта на наложената на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР ПАМ, а именно да се предотврати възможността лицето да извърши престъпление или да се укрие. Изложил е разбирането, че за прилагането на нормата е достатъчно наличието на данни за извършено престъпление и данни за авторството му, без да е необходимо да се уточнява характера на престъплението. В съдебното решение е направено

разграничение на понятието „данни“ по смисъла на ЗМВР с "достатъчно данни" по смисъла на чл. 207, ал. 1 НПК, като е посочено, че при налагането на ПАМ по чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР е необходимо наличните данни да са достатъчни за извод, че задържаното лице има вероятност да е извършило престъпление. Според съда органът във всички случаи следва да посочи обстоятелствата, които са го мотивирали да издаде административния акт, което в случая не било сторено, т.к. в заповедта като фактическо и правно основание е посочено единствено чл. 216 НК /повреждане на чужда вещ/, без каквото и да е описание на фактическата обстановка, както и на обстоятелствата относно противоправната дейност на задържаното лице.

Наред с горното е съобразено от първоинстанционния съд, че задържането по чл. 72, ал. 1 от ЗМВР съставлява ограничение на правото на свобода и съгласно чл. 5, § 1, б. "с" от ЕКЗПЧОС по изключение е приложимо с цел да се осигури явяването на лицето пред предвидената в закона институция при обосновано предположение за извършване на престъпление или когато обосновано е призната необходимостта да се предотврати извършване на престъпление или укриване след извършването му. Прието е, че в конкретният случай приложената ПАМ не се оправдава от никоя от тези цели. Органът, наложил ПАМ не е доказал съпричастност на жалбоподателя към извършеното престъпление от общ характер.

С тези мотиви е отменена проверяваната заповед с правно основание чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР.

Решението е валидно, допустимо и правилно.

Касационната инстанция споделя изцяло фактическите и правни изводи на първостепенния съд, които съответстват на данните от събраните по делото доказателства и на материалния закон. На основание чл. 221, ал. 2, изр. 2-ро АПК, вр. чл. 63в ЗАНН, настоящият съдебен състав препраща към изложените в проверяваното решение мотиви, които допълва с оглед възраженията в касационната жалба.

Противно на твърденията на жалбоподателя съдът намира, че оспорената заповед страда от съществен и неотстраним порок във формата, и при издаването ѝ са допуснати нарушения на административнопроизводствените правила, довели до постановяване на един незаконосъобразен по съдържание административен акт, поради което и обжалваният съдебен акт, отменящ същата, е правилен. Заповедта, формално съдържа предписаните от закона реквизити по чл. 74, ал. 2 ЗМВР, във връзка с чл. 59, ал. 2 АПК, тъй като е посочено основаниято, на което се задържа лицето. От начина на отразяване на фактическите основания за издаване на оспорваната заповед за задържане обаче, не става ясно въз основа на база на какви факти административният орган е направил своето обосновано предположение за евентуалната съпричастност на задържаното лице в извършване на конкретното престъпление по чл. 216 НК. От съдържанието на заповедта не става ясно какво е основаниято за задържане, доколкото словесната формулировка категорично не изпълнява целите на закона за това от съдържанието на заповедта да се установява категорично защо едно лице е задържано.

Съгласно чл. 30, ал. 1 КРБ всеки има право на лична свобода и неприкосновеност. Разпоредбата на чл. 30, ал. 2 от КРБ предвижда, че никой не може да бъде задържан, подлаган на оглед или обиск или на друго посегателство върху личната неприкосновеност, освен при условията и по реда, определени със закон. Съгласно чл. 30, ал. 3, изр. първо от КРБ единствено и само в изрично посочените от закона неотложни случаи компетентните държавни органи могат да задържат граждани, за

което незабавно се уведомяват органите на съдебната власт. В срок от 24 часа от задържането органът на съдебна власт се произнася по неговата законосъобразност (чл. 30, ал. 3, изр. 2 от КРБ).

В съответствие с чл. 5, § 1, изр. 1 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи, ратифицирана със закон на Народното събрание от 31.07.1992 г. (ДВ бр. 66/1992 г., в сила за РБ от 07.09.1992 г.) всеки има право на свобода и сигурност. В юриспруденцията на ЕСПЧ са изведени няколко стандарта при закрилата на това право. Първият е изчерпателност на изключенията по чл. 5, § 1, изр. 2, б. „а“ - б. „г“ ЕКПЧ, чието тълкуване трябва да е задължително стриктно, а разширителните обосновки при приложението им са недопустими. Целта е да се гарантира, че никой няма да бъде произволно лишен от свобода на основание, което не е предвидено в Конвенцията. Вторият е законност на лишаването от свобода по националния закон както от процесуална, така и от материалноправна страна. За целта чл. 5, § 2 -§ 5 от ЕКПЧ гарантира сбор от материалноправни права, свеждащи до минимум рисковете от произвол при лишаването от свобода. Т. е правото по чл. 5, § 2 ЕКПЧ задържаното лице незабавно да бъде уведомено за основанията за ареста си при задължение на държавата чрез компетентния национален орган да обоснове всяко едно лишаване от свобода на всеки един етап.

В допълнение към изложеното следва да бъде отчетено постановеното Решение на Съда /четвърти състав/ от 25 май 2023 г. по дело С-608/21. С него е прието, че чл. 6, параграф 2 от Директива 2012/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 г. относно правото на информация в наказателното производство, трябва да се тълкува в смисъл, че допуска прилагането на националната правна уредба, според която основанията за задържане на лицата, заподозрени или обвинени в извършването на престъпление, включително информацията за престъпното деяние, в извършването на което са заподозрени или обвинени, могат да бъдат изложени в документи, различни от акта за задържане. Същата разпоредба обаче не допуска тази информация да бъде съобщена на посочените лица само при евентуално оспорване на законосъобразността на задържането по съдебен ред, а не в момента на лишаването от свобода или в кратък срок след началото на същото. Също така е прието, че чл. 6, параграф 2 от Директива 2012/13/ЕС изисква основанията за задържане на лица, да съдържа цялата необходима информация, която трябва да съдържа описание на релевантните факти, известни на компетентните органи, сред които фигурират известните време и място на настъпване на фактите, формата на конкретното участие на тези лица в предполагаемото престъпление и дадената неокончателна правна квалификация.

Предвид изложеното и с оглед установеното от фактическа страна по делото, разпореденото задържане с оспорената заповед за задържане, не покрива стандарта за законност и за непроизволност, като основополагащи общи принципи при ограничаване на правото на свобода и сигурност.

Като правно основание за издаване на заповедта за задържане е посочена разпоредбата на чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР /полицейските органи могат да задържат лице, за което има данни, че е извършило престъпление/. Съгласно чл. 74, ал. 2 ЗМВР, в заповедта за задържане задължително се посочват основанията за задържане, а съгласно чл. 59, ал. 2, т. 4 АПК административният акт следва да съдържа правните и фактически основания за издаването му. В оспорената заповед не е налице описание на фактическата обстановка, а само лаконично е посочена разпоредбата на чл. 216 НК.

Административният орган не е посочил осъществените факти, които са обосנוвали необходимостта от прилагането на принудителната административна мярка по чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР, което е нарушение на чл. 59, ал. 2, т. 4 АПК и основание за отмяна по чл. 146, т. 3 АПК. Мотивите, които следва да изложи административният орган, трябва задължително да са съобразени с естеството на административния акт и по ясен и недвусмислен начин да излагат съображенията на компетентния административен орган, който е издал акта, така че да дадат реалната възможност на лицето, чиито права са засегнати от акта, да се запознае с основанията за издаване на административния акт, а на компетентния съд да се даде възможност по този начин да упражни своя контрол. Това задължение на органа се проявява в още по-пълна степен при упражняване на компетентност в условията на оперативна самостоятелност, поради което възраженията на касатора в тази посока само потвърждават неправомерността на така издадената заповед.

Цитирането на текст от особената част на НК, а именно чл. 216, не отговаря на редица релевантни въпроси – кога и по какъв повод е извършено евентуалното престъпление по цитирания текст и какви са фактите, установяващи съразмерността му, за да извърши съдът служебно дължимата преценка за наличие на данни за извършено престъпление от задържаното лице, като материалноправно основание по чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР за законността на задържането.

В този смисъл е Решение № 3820 от 09.06.2023 г. на настоящия касационен състав по административно дело № 2621/2023 г., което е постановено при сходство на фактите преценени по това дело и обстоятелствата в настоящия случай.

Несподелима е тезата на касатора за съответствие на издадената заповед с целта за постигане на правноопределен резултат. Мярката по чл. 72 ЗМВР, в зависимост от конкретния случай, би могла да има превантивен или преустановителен характер. В случая приложената принудителна административна мярка, освен фактически необоснована, се явява и несъответна на целта на закона. Нарушен е и един от основните принципи на административния процес, а именно принципът за съразмерност по чл. 6 АПК. Съгласно разпоредбата на чл. 6, ал. 2 АПК, административният акт и неговото изпълнение не могат да засягат права и законни интереси в по-голяма степен от най-необходимото за целта, за която актът се издава. В контекста на принципа по чл. 6, ал. 2 АПК прилагането на принудителна административна мярка по чл. 72, ал. 1 от ЗМВР следва да е оправдано от гледна точка на съразмерността на налаганото ограничение с необходимостта за постигането на законовата цел. В конкретния случай нито е обосновано, нито е доказано, че за постигането на законова цел е било необходимо задържането за срок от 24 часа.

Ето защо като е отменил проверяваната Заповед рег. № 313зз-334/23.02.2023 г., първоинстанционният съд е постановил правилно съдебно решение, което не страда от релевираните с касационната жалба основания за отмяна.

При този изхода на спора ответникът има право на разоски, но такива не са поискани в настоящото производство, поради което и не следва да бъдат присъждани.

По изложените съображения и на основание чл. 222, ал. 1 АПК, Административен съд София – град, IX касационен състав,

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА Решение № 2115 от 04.05.2023 г., постановено по н.а.х.д. №

4059/2023 г. на СРС, 97 състав.
Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.